

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 10 kor.
 Negyedévre — — — 4 " "
 Holyben hányas hirdve:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 22 kor.
 Negyedévre — — — 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megrendelésre nem vállal közzétét.
 Előfizetők és hirdetősek a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: Nagyvárad, Apáczai-utca 8. sz. 111.

NAGYVÁRAD, május 13.

A vasutasokért.

Ismét megmutatta a kormány, hogy szavának ura is tud maradni.

A vasutasokra vonatkozólag bejelentette Kossuth, hogy fizetéseiket jelentősen fogja javítani, de egyúttal megköveteli a szolgálatban az odaadó buzgalmat és vasfegyelmet.

Tegnap terjesztette be a javaslatot, a mely mind a két irányban teljesen kielégítő. Megkapják a vasutasok a gondtalan élet biztos anyagi feltételeit, de egyúttal megkapja a közönség is a garanciákat az iránt, hogy a vasut a forgalomnak gyors lebonyolítója, nem pedig akadályja lesz. Sztrájk, passzirezisztencia és más efféle, szociáldemokrata szájhősöknek való dolgok a vasutak köréből kizárva maradnak. A vasutnál dolgozni kell, a ki nem dolgozik, kérjen kenyeret a naplopásra bujtogatóktól.

E mellett azonban az anyagi eszközök megadása kizárta teszi a jövőben, hogy alapos ok legyen sztrájkra. Méltányos, a mai viszonyokat figyelembe vevő fizetéseket biztosít ez a javaslat a vas-

utasoknak, úgy hogy a vasutas egész erejét szentelheti munkájának.

Hálára kötelezte ezzel az alkotással a nemzeti kormány nemcsak a vasutasokat, hanem az egész közönséget. Közérdek, hogy kielégített és szorgalmas, buzgó hivatalnokai kar irányítsa a hazai kereskedelem vérkeringését, a magyar államvasutakat. A multak nagy mulasztása pótoltatott — s alapja van szebb, virágzó jövőnek.

A vasutas javaslatok.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be a rég várt törvényjavaslatokat, a magyar királyi államvasutak évi fizetéssel bíró alkalmazottai illetményeinek rendezéséről és a vasuti szolgálati rendtartásáról. A fontos javaslatok közt a kormány *junktimot* állított fel, ami annyit jelent, hogy szolgálati pragmatika nélkül nincs fizetésrendezés. A javaslat főbb rendelkezései egész rövid kivonatban ezek.

A fizetésrendezés.

A tisztviselőket 9 fizetési osztályba, a többi alkalmazottakat 34 fizetési csoportba osztja a javaslat. A fizetési osztályok táblázata a következő:

I. (Elnök) 15.000 korona fizetés és 3000 korona lakáspénz.

II. (Igazgató) 12.000 korona fizetés és 2500 korona lakáspénz.

III. (Igazgatóhelyettes és üzletvezető) 10.000 és 9000 korona fizetés, 2000 és 1600 korona lakáspénz.

IV. (Főtulgyelő) 8400, 7800 és 7200 korona fizetés és 1600 kor. lakáspénz.

V. (Tulgyelő) 1600 fizetés 6500 lakáspénz.
 „ 6000 „ 1300 „
 „ 5400 „ 1050 „
 „ „ 900 „
 „ „ 750 „

VI. Titkár 5000 K fizetés 1250 K lakáspénz.
 Főmérnök 4600 „ „ 1100 „ „
 Főellenőr 4200 „ „ 875 „ „
 „ „ 750 „ „
 „ „ 625 „ „

VII. Segédtitkár 3800 K fiz. 1000 K lakáspénz.
 Mérnök 3500 „ „ 900 „ „
 Ellenőr 3200 „ „ 700 „ „
 „ „ 600 „ „
 „ „ 550 „ „

VIII. Fogalmazó 2900 fizetés 900 lakáspénz.
 Mérnök 2600 „ „ 720 „ „
 Hivatalnok 2300 „ „ 630 „ „
 „ „ 540 „ „
 „ „ 450 „ „

IX. Hivatalnok 2000 „ „ 800 „ „
 „ 1800 „ „ 640 „ „
 „ 1600 „ „ 560 „ „
 „ „ 480 „ „
 „ „ 400 „ „

A hatodik osztályban a várakozási idő négy év, a hetedik és nyolcadikban három, a kilencedik osztály első fokozatában három, a többiben két év.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hála.

Clerx asszony nem volt épen tulságáson megrémülve, mikor az orvos, a kis Károly ágya fölé hajolva, megállapította a himlőt. Elhatározta, hogy a gyermeket itthon fogja ápolgatni. Az állomási épület, melyben Clerxék laktak, megengedte a beteg elszigetelését s azonfelül Clerx asszony úgy gondolkodott, hogy Marie, a bonne, fölőlegessé teszi egy ápolónő felfogadását.

Clerx urat azonban feszélyezte kissé a dolog és azt az ajánlatot tette Mariének, hogy beoltatja. Am a leány nem mutatott félelmet.

— Már be vagyok oltva, uram, s különben sem félek!
 Tizenhat éves, vézna teremtes volt, akit a korai nehéz munka fejlődésében akadályozott. Fakó-szőke haja sápadt arcot körített, melyet szeplők tarkítottak. A szőke szempillák alatt két nagy, kék szem nyilott, mint vadvirágok a búza között.

Az a tudat, hogy most hasznossá teheti magát, lelket öntött arca vonásaiba. A kis beteget magához vette kicsiny emeleti szobájába s abból nem távozott el. Csupán a lépcsőn ment le két-háromszor napjában, melynek legelső fokára a gyógyszer és táplálékot helyezték el a házbeliek.

A leány tulajdonkép most élte ifjúságának első boldog óráit. Ime, először gondolkodhatott és cselekedhetett önállóan. Megszűnt akarattá válni tárgy lenni, melylyel a házbeliek szabadon rendelkezhetek s ez a tudat bizonyos büszkeséggel töltötte el. Ujra magára öltötte az anyai arcvonásokat és taglejtéseket,

melyekkel gyermekkorában bábuját gondozta s valóságos anyai gondossággal őrködött a beteg gyermek fölött. Hogy figyelmét lekösse s ezzel megakadályozza abban, hogy viszkető arcát körmeivel vakargassa, történeteket beszélt a gyermeknek a mezőről, melyen fölnevelkedett, az ökrökről és bivalyokról, melyek keresztülszáguldottak a rétségeken, a nagy juhnyájokról és a kecskékről, melyek szakált viseltek.

A gyermek józúen kacagott és elhitte a történeteket.

— Szakálluk van? Ah, épu, mint a papának!

És Marie, midőn látta viselkedésének jó hatását a betegre, mind jobban átértette saját személyének súlyát és fontosságát. Elbeszélései fonálán maga is ujra átélte gyermekkorát, látta a kis falusi viskót, melyben szülei és testvéreivel lakott, a hullámzó vetéseket, a virágos réteket és árnyas erdőt. Nem szűnő gonddal ápolta a beteget s egy napon örömmel látta, hogy a betegség mi nyomot sem fog hagyni a beteg arcán.

Valósággal ujjongott, midőn az orvosa egy reggel vidáman így szólt:

— Nos. Jól van. A kis gavallér ma fölkelhet.

Beszéd közben az orvos tekintete Mariere esett. Megjegyezte:

— On egész vörös, gyermekem. Lássuk csak, mi baja...

— Oh, semmi! — felelte ez. — Csak nagyon melegem van.

— Igen, a láztól.

— Kissé ki vagyok merülve.

— Nem, gyermekem. Ez a himlő. On is megkapta.

Es a leány csakugyan beleesett a súlyos betegségbe. Clerx asszony elvitette a kórházba,

hol sokáig élet és halál között lebegett. Midőn mégis felgyógyult, arca el volt ékteleenitve.

A kórházból egyesén Clerxék lakásának tartott, hogy szolgálatát folytassa. Egész testében remegett, midőn áthaladt a kerten és megnyomta a kilincset. Ünője idegenkedve tekintett rá.

Marie bocsánatot kért betegségeért és gyengeségeért. Midőn látta, hogy Clerx asszony undorral szemléli elékteleenedett arcát, szomoruan szólt:

— Oh, ez talán elmulik idővel!

— Kétségkívül, — felelte az asszony. — Különben is, egy bonne nál ez alig számít. On bizonyára fog kapni helyet. Talán fölőleges mondanom, hogy kitűnő bizonyítványt fogok adni...

— Podgyásza is készen van. Elviheti, amikor akarja...

Marie félénken igent intett a fejével. Azután egy bátortalan kérdés tolt ajkaira:

— És Károlyka?

— Károlyka egészen meggyógyult. Köszönöm. Most az iskolában van.

A leány szomoruan eltávozott. Az iskola közel volt. Utja arra vezetett. Épen vége volt az előadásnak s a gyermekek vigan özönlöttek ki a kapun. Károlyka közöttük volt.

Marie kitarra karjait és felkiáltott:

— Károly! Károly! En vagyok...

Am a fiu, kinek arca csaknem kicsattant az egészségtől, ijedten megállt, azután elfutott, egyenesen az uj cseléd karjai közé, aki kissé távolabb várta.

Ez a csapás megtörte Mariet. Szomoruan megfordult s a házak árnyékában megindult az utcán lefelé, anélkül, hogy tudta volna, hova, mint a fáról lehullott levél, melyet a szél magával ragad.

Rean Reibrach.

A fizetési csoportoknál új intézkedés, hogy a miniszter az összes alkalmazottakat egy táblázatba foglalta. Az egyik csoportból a másikba elméleti és gyakorlati szakvizsga útján juthatni. Az alsóbb személyzet fizetésének rendezése 6,917.280 korona több költséggel fog járni.

A legnagyobb csoportba tartoznak a mozonyfelvigyázók 2500—3600 korona fizetéssel, a legalsóbb a II. pályőrök, tűzőrök, örök, sorompóőrök, korlátőrök, hidőrök, kapuőrök és kocsiorok 600—9000 korona fizetéssel. Őt lakáspénzosztály van: a legmagasabb lakáspénz 800, a legkisebb 150 korona. A javaslat fizetés és lakáspénz címén 10,584 200 korona évi többköltséget hárít az államvasutakra, az összes évi többkiadás 14,495 150 korona. A hivatalnok-gyakornok havi díját 90 koronáról 100 koronára emeli a javaslat. A napidíjak a tisztviselői V. és VII. fizetési osztályban 1—1 koronával emeltetnek. Emellett a napidíjak az eddigi tényleges távolléti idő szerint való felszámítás helyett naptári napok szerint lesznek felszámíthatók s az állomásból való távollét minden megkezdett napja egész napnak fog tekintetni. A javaslat az eddigi kilométerpénzdíjazást vegyes díjazási rendszerre alakítja át.

Az eddigi számtiszt és irodatiszt elnevezéseket a javaslat elhagyja. A tisztviselői kezdőfizetést a javaslat az eddigi 1400 koronával szemben évi 1600 koronában állapítja meg. A javaslat indokolása szerint ennél magasabb alapfizetés a pályakezdő vasutasok számlájának értékével szemben túl magas ellenszolgáltatást képezne.

A fizetésrendezésről a javaslat indokolása ezt mondja:

A tervezett illetmény szabályozás folytán a kormány az államra háruló nagy megterhelhetőséget fokozhatónak nem tartja s következképp a javaslat pénzügyi keretén túlterjedő minden további törekvést olyannak kell tekinteni, melyhez semmi körülmények közt nem járulhat.

Az indokolás szerint ezzel az államvasutak alkalmazottainak illetményei az osztrák államvasuti és déli vasuti, az olasz, porosz és belga államvasuti alkalmazottak fizetését *tulhaladják*.

A szolgálati pragmatika.

Horvát-Szlavonországok területén azoktól az alkalmazottaktól, kik szolgálatuk közben a közönséggel való érintkezésre hivatnak, a horvát nyelv ismerete is megkivánthatik.

Fegyelmi büntetés.

3. §. tömeges munka megszüntetése (sztrájk) való részvétel vagy a szolgálatuk jelentkező lanya teljesítése abból a célból, hogy az utasítások pontos megtartásának ürügye alatt a forgalom megnehezíttessék vagy megakasztassék (passzív rezisztencia.) Ugy szintén az ezekre irányító összebeszélésben, vagy gyűlésben való részvétel vagy azokra való izgatás, vagy bujtogatás.

4. A létszámból minden további eljárás nélkül törölni kell ezeket, aki a szolgálatból engedély nélkül távozik.

A 28. § szerint az alkalmazott valamely jelölt megválasztása érdekében mozgalmat nem szervezhet és híveket nem toborozhat.

A 29. § szerint az alkalmazottak nem lehetnek olyan egyesületek tagjai, melyeknek törekvései a kereskedelemügyi miniszter megítélése szerint a vasuti szolgálat érdekeivel össze nem egyeztethetők.

A 33. § szerint fegyelmi büntetés alá

eső szolgálati vétség a szolgálatnak tömegesen jelentkező lanya teljesítése is a célból, hogy az utasítások pontos megtartásának ürügye alatt a forgalom megnehezíttessék vagy megakasztassék (passzív rezisztencia.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 13.

Elnök: Justh Gyula.

Elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után bemutatja a főrendiház átíratát az ott letárgyalt javaslatokról, melyek most már szentesítés végett áttétettek.

Elnök jelenti, hogy Popovics György mandátuma meg nem támadtatott, ezennel végleg igazolt képviselőnek mondatott ki.

Vasutasok öröme.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter áll most fel általános „halljuk”-olás közepette. Különböző apróbb törvényjavaslatok bejelentése után beadja az államvasuti hivatalnokok szolgálati pragmatikájáról szóló törvényjavaslatot (Elnök éljenzés és taps.) Ezzel a két javaslatral — ugymond — eleget tettem ama ígéremnek, melyet tárcám elvállalásakor fogadtam. Kérem a Házat, hogy ezt a javaslatot sürgősen vegye tárgyalás alá s már most jelzi, hogy a kormány e 2 javaslat között paktumot tart fenn. (Hosszas helyeslés és taps.)

Farkasházi ügye.

Elnök: A javaslatokat a megfelelő bizottsághoz utasítja. Javasolja, hogy a zárszámadási bizottság javaslatát küldjék vissza azzal az utasítással, hogy más előadót válasszanak.

Ugron Gábor: Hozzájárul az elnök javaslatához, mely a legnagyobb mértékben megfelel a parlamentáris követelményeinek. (Helyeslés.) Véleménye a bizottság többségével megegyezik.

Hencz Károly: Konstatálja, hogy ő már a kizottsági ülés alkalmával kifejezést adott abbéli nézetének, hogy Farkasházi vonja le állástoglalásából a konzekvenciát s mondjon le az előadói tisztéről. Hozzájárul az elnök javaslatához.

Darányi javaslata.

Ifj. Madarász József a munkásügyi bizottság előadója: betereszti és elfogadásra ajánlja a javaslatot. Ebben az irányban a külföld már régóta előttünk jár. Milliókat áldozott csak a szomszéd Ausztria is. A jelen kormányra járult ennek a mulasztásnak pótlása is. A földmivelési kormány töke és kamatsegélyben és az eljárás ingyenességével adómentességben nyújt segélyt, a házat építő földmunkásoknak, de egyéb fontos kedvezményben is részesítették őket. Együttal olyan korlátokat állít fel, mely elejét vevő a könnyelmű megterhelés és elidegenítésnek.

Lányi Mór: A javaslat mellett szólal föl. A munkásházak építésére a mai lakásmezria mellett elegendő szükség van, mert ha a fővárosban nincsen megfelelő lakások, még inkább úgy van ez a falun és pusztákon. A kivándorlás megkötésére eszközöket kell keresnünk, mert ma már komoly gazdasági intézkedésekkel lehet a kifelé irányuló népmozgalomnak gátat vetni. A javaslatot elfogadja.

Maniu Gyula: A javaslatot elfogadja, mert a munkásbajok orvoslására szolgál. Csak a bizottság némely kijelentései ellen van kifogása.

Fele az ellen kel ki, hogy a koalíciós pártiak másokat hazaárulóknak neveznek el.

Elnök: figyelmezteti a szólót, hogy egyesek kijelentéseit ne tüntesse fel úgy, mintha az az egész parte volna, mert ez ráfogás.

Maniu Gyula tovább beszél a javaslatról, melyet a részletes tárgyalás alapjául elfogad.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a javaslat előnyei nem szövettek nyelvi különbséghez.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: Visszautasítja Maniunak azt a vádját, mintha a bizottságban a szönyegen levő javaslat tárgyalásakor a szocialistákat és nemzetiségieket támadták volna. Kéri a javaslat elfogadását.

Szünet után

Farkasházi Zsigmond személyes kérdésben történt felszólalása után a munkásházak állami támogatásáról szóló javaslatot több apró felszólalás után és néhány mó osítással, részleteiben is elfogadták.

Az ülés vége fél 2 órakor.

A megcsufolt magyar zászló.

— Szociáldemokraták garázdálkodása. —

Nagyvárad, május 13.

Akik jogot követelnek, de botot érdemelnek: vagyis a szociáldemokraták, egyre hánytorgatják osztálytudatukat, de nap-nap után arról adnak bizonyosságot, hogy polgártársaik legelemibb jogait sem tudják respektálni; akiknek agya már szinte annyira megzúpult, hogy minden ellenkező vélemény hallatára menten dühbe gurulnak és a csalatkozhatatlanságot vindikálva maguknak, galád támadást intéznek a mások szólásjoga, a mások gyülekezési és egyesülési joga ellen: vasárnap délután megint gyönyörűségeesen megbizonyították, hogy mennyire tisztelik a jogot akkor, mikor az másé és nem a magokszöri elvtársaké.

A nagyváradi iparos ifjak önképző egyesületébe vasárnap délután 3 órára gyűlés volt egybehiva a hazafias szociálista munkások szervezkedésére és a hazafias irányu munkásegysületek szövetekezése tárgyában. A dolog szemet szurt a szociáldemokratáknak, mert a maguk kiváltságának tartják, hogy magyar munkást szervezzenek, tőle pártadót szedjenek; másnak munkásokat szerveznie nem is szabad.

Betolakodtak tehát sunyi képpel a gyűlésre, melyet megzavartak, és azután mire veszekedéssé fajult fellépésük, a nagy kavardásban letépték, megcsufolták az egyesület helyiségében levő magyar zászlót, a nemzatiszínű trikolist. Ami a dologban a legszomorubb, a garázdálkodók vezetője értesülésünk szerint két intelligens ember volt. Persze mire a rendőrség a színhelyre ért, a vitéz garázda nép meglépett.

A nagyváradi hazafias érzésű munkások már régóta szükségét érezték annak, hogy hazafias érzésüknek megfelelő alapon szervezkedjenek. A mozgalom a nagyváradi iparos ifjak önképző egyletéből indult ki, mely érintkezésbe lépett e tárgyban a hazafias munkás egyesületek központi vezetőségével, végre előkészíté a szervezkedés dolgát úgy, hogy a megalakulásnak itt Váradon, e hó 12-én délután kellett volna letolynia. A központ Budapestről Szikora Zoltánt, a Budapesten megjelenő »Szabadság« című hazafias munkás lap szerkesztőjét és Kerekes Andort küldte le Váradra.

A megalakulás érdekében vasárnap délután 3 órára volt kitűzve a a nagyváradi iparos ifjak önképző egyesülete helyiségébe, amelyet a forradalmi szociálistákkal nem rokonszenvező hazafias munkás ifjak ez alkalommal zsufolásig megtöltöttek. Azonban mint annak idején a kath. legényegyletbe, ide is betolakodott néhány elvtárs eleve azzal a szándékkal, hogy a gyűlést megzavarják és a hazafias munkások szervezkedését meggátolják.

A gyűlést Kovács József, az iparos ifjak önképző egyesületének elnöke nyitotta meg

és elnökül a gyűlés vezetésére a gyűlésre gyűlékezett munkások egyhangú helyeslése mellett felkérte dr. Stokker József ügyvédet és jegyzőt dr. Weimaun Jenő ügyvédet.

Dr. Stokker elfoglalván az elnöki széket lendületes beszédben rámutatott a tárgy fontosságára és átadta a szót a napirend előadójának Szikora Zoltán kiküldöttnek.

Szikora Zoltán ismertette a hazafias szocialista munkások törekvéseit és rámutatott a hazafias irányban működő munkásegyletek szövetkezésének nagy fontosságára, beszéde közben keményen támadva a magyarországi forradalmi szociáldemokratákat.

A gyűlésre ezalatt mindig sürűbb rajokban gyűltek az elvtársak és természetrajzukhoz híven éktelen lármás közbekiáltásokkal zavarták az előadó fejtegetéseit. Mikor pedig Szikora nagy ügygyel-bajjal befejezte beszédét, Jancsó Károly megyei aljegyző, szociáldemokrata agitátor felugrott az a zatra és szólni akart. De Stokker elnök nem adta meg neki a szólás jogát. Lett erre nagy kavarodás. És ebben a kavarodásban történt meg az a szomorú incidens, hogy az ott lévő szociáldemokraták, kik azalatt nagyon bátorságosan éreztették magukat, mert a gyűlés alatt két elvtárs kiment és 100 munkással tért vissza, az egyetben lévő nemzeti trikolort, a dicsőséges magyar zászlót és más hazafias jelvényeket letépték, megcsufolták.

Időközben Stokker elnök az ülést bezárta. A szociáldemokraták pedig — se bene gesta — a forradalmi munkásdalt énekelve kivonultak.

Ekkor érkezett a helyszínére Kemény Ignác rendőrbiztos 6 rendőrrel. Mikor a rendőrbiztos a szociáldemokratákat számon kérte, he ykén azt felelték a rendőrbiztos szemébe:

— Nem verekedni jöttünk ide, nem is verekedtünk, de odabenn nekünk nem tetsző beszédet mondtak, azt akadályoztuk meg.

Mint értesülünk a magyar zászló megcsufolása miatt a rendőrség a tettesek ellen megindította az ényítő eljárást.

A hazafias munkások mozgalma a gyűlés megakadályozása miatt nem szünetel. A szervezkedés tárgyában a legközelebb újra gyűlést tartanak, amikor a szervezkedés kérdésében bizonyára dönteni fognak.

Es ezzel megkezdődik az új zera Nagyváradon is a munkások helyzetében, amelynek végső célja az annyira elhatalmasodott szociáldemokrata tábor teljes veresége leendő.

Halálos csolnakázás

— A Körözs idej első halottja. —

Vasárnap délelőtt három fiatal élet fölött csaptak össze a megáradt Körözs vörösbarna színű hullámai. A szerencsétlenek közül kettőnek sikerült megmenekülni, a harmadik azonban a Körözsben lelte halálát.

A szerencsétlenségről adjuk a következőket.

Papp János 22 éves szijgyártó segéd együtt dolgozott Sáfán Jánossal Merza Kálmán szijgyártó mesternél, kinek üzlete Szent János-utca 48. szám alatt van. Vasárnap délelőtt még mielőtt a szijgyártó segédek összepakoltak volna az üzletben, Papp Jánosnak igen jó kedve volt, folyton dalolt és fűtyölt. Időközben hárman jöttek össze az üzletben. Papp Sáfán és Csegő János 14 éves iskolába járó fiu.

Papp azt tanácsolta, hogy menjenek le csolnakázni, mert igen meleg van s máshova amúgy sem tudnának menni. Az inással előkerestette az evező lapátot. A két társának semmi kedve sem volt a csolnakázáshoz, sőt még intették is, hogy ne menjenek most le, mert nagy a víz. Papp ugylátszik hallgatott Sáfánék szavára s a következőket mondta:

— No jó nem bánom ha nem megyünk

le, de te János el fogod játszani a fonografon a Jánosvitéből az »Egy rózsaszál«-at. Sáfán engedelmességet s eljátszotta a poétikus dalt, melyet Papp érzekenyülten hallgatott végig. Mikor az utolsó ütemeket is lejátszotta a gép, Papp megint csak ragaszkodott előbbeni tervéhez, melyhez most már mindhárman hozzájárultak.

A 48. számú ház a Körözsre nyílik, itt szálltak hárman a csolnakba, innen indultak el. Pár perc alatt lejutottak a Nemzeti hidig, honnan Papp a csolnokot az újvárosi partra a timárokgig taszította az evezőlapát segítségével.

A timároktól a Körözs sebes részébe evezett Papp. A megáradt Körözs dióhéj könnyűséggel vitte minden szabály nélkül a rosszul evezett csolnokot. A víz egyenesen a jégtörő irányába ragadta a könnyű alkotmányt. Sáfán látva a veszélyt figyelmeztette Pappot, hogy kifelé evezzen Papp megkísérelte az evezést, azonban épen ellenkező oldalba evezte a csolnokot, mely ennek következtében még erősebben rohant a Nemzeti hid jégtörőjének.

Hiába való volt minden erőfeszítés, a csolnak a benne lévőék rémületére neki vágódott a jégtörőnek.

Elsőnek Csegő ugrott ki a merülő csolnakból, másodiknak Sáfán. Papp megrémülten maradt vissza s kétségbe esve várta a következőket. Mikor már annyira süllyedt a csolnak, hogy Papp elveszítette lábait alól, akkor ugrott a vízbe, kezében szoritva az evező lapátot. A vízben azonnal elmerült, mikor ismét felszínre jutott, kétségbeesve kiáltozott.

— János! János!

Aztán ismét elmerült s pár pillanatra iszonyatosan eltorzult arca merült fel a vízen, mikor ismét felkiáltott.

— János segits!

Erre megint elmerült. A körülötte uszó Csegő megkísérelte a mentést, többször utánna kapott, mikor egyszerre Papp megragadta a lábát s maga után kezdte vonszolni. A 14 éves gyermek nem ve zította el pillanatra sem lélekjelenlétét s egy pár erős rántással kiszabadította lábát a fuldokló kezéből s felszínre jutott.

Sáfán eközben egy fűzfa galyakkal borított területre jutott, melyből csak nagynehzen tudott szabadulni, s e miatt nem mehetett fuldokló társa mentésére.

Csegő kiáltozására a parton óriási néptömeg gyűlt össze. Papp már akkor nem vetődött felszínre.

Hiába való volt minden kutatás. A Körözs medrét egészen a vasuti hidig kutatták eredménytelenül. A vasuti hidnál végre egy Szvoboda István nevű cipészsegéd megtalálta a hullát és partra vitte.

A szerencsétlen fiatalembernek még akkor is kezében volt az evező lapát, melyet görcsösen szoritott.

A kiszállott városi orvos dr. Mayer László megállapította, hogy a halál fulladás következtében állott be, miért is az orvosrendőri boncolást mellőzendőnek nyilvánította.

Papp menekülése azért is lehetetlen volt, mert a Körözs a nagy áradások következtében a Nemzeti hidnál, tehát ott, hol a szerencsétlenség történt, 3 méter mély.

Papp teljesen árva, még csak rokonai sincsenek. A hulla a bonházban van kiterítve, honnan ma fogják eltemetni. A fiatal iparossegéd iránt szolidaritása, józansága miatt igen nagy a részvét.

UJDONSÁGOK.

* **Szent Bonifác.** A keresztény hit egyik vértanújának Szent Bonifácznak emléknapja van ma. Bonifác Diokletian császár uralkodása alatt szenvedett vértanuságot Tarsusban, hol akkor a keresztények ellen véres üldözés folyt. A szent vértanunak holttestét a XVIII. század derekán találták meg, Rómában Callistus katakombájában s 1747-ben hozták Nagyváradra. Forgách Pál, Váradnak akkori új püspöke Rómába ment s ő kérte el a papától Bonifác vértanunak holttestét s azt haza hozta magával, hogy majd a tervezett új székesegyháznak hirneves ereklyéje legyen. Ideiglenesen pedig az akkori székesegyházban, a mai Szent László újvárosi pébánia templomban helyezték el az ereklyét s ott is maradt a mai napig. A szent vértanu teteme ma is oly állapotban van a Bonifác-oltár szarkofágjában, mint aminőben megtalálták. Mellette van az a kis edény is, melyben a vértanu véréét őrizték. Szent Bonifác vértanusága emlékűnnepén ma, kedden reggel 9 órakor nagymise lesz a vértanu holtteste fölött. Az oltár koporsója, melyben a vértanu teteme nyugszik, ki van bontva s egy hétig így marad, az áltatos hivek tisztelének kitéve.

* **Miniszteri biztos a kereskedelmi iskola érettségi vizsgáin.** A kultuszminiszter a nagyváradai felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatainak vezetésével Mártonffy Márton iparoktatási főgagzatót bizta meg.

* **A kongregáció szobra.** A főgimnáziumi kongregációnak szép Mária szobrát vasárnap áldotta meg Fetser Antal felszentelt püspök, ki ez alkalomból szép beszédet tartott, melyben fejtegette a premontrei rendnek hagyományos tiszteletét Mária iránt s erre a tiszteletre buzdította lelkesen az ifjúságot. Az ünnep alkalmából a rendház ebédet adott, melyen Fetser és Lányi püspökök is részt vettek. Ebéd alatt Novotny igazgató megköszönte Semrecsányi püspök fővédnök és a kongregáció védnökeinek jóindulatu támogatását.

* **Egy választás epilógusa.** A tanügybarátok bizonyára még emlékeznek arra az izgalmas választásra, amely a múlt év október havában zajlott le a községi iskolaszékben. Községi iskolaszéki jegyző, kisegítő tanítói állásra egy szavazat többséggel Várady István helybeli községi iskolai tanítót választották meg H. Fekete Péter kassai polgári iskolai tanárral szembe. Dr. Halász Lajos azzal az indokolással, hogy a megválasztott képesítése nem felel meg a pályázati hirdetésben közzétett követelményeknek, kérte a választás megsemmisítését. A közigazgatási bizottság ennek alapján a választást egy szavazat többséggel megsemmisítette. Dr. Vucskics Gyula és társai felebbezéssel éltek a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, aki a választást megsemmisítette. A választás óta nagyot fordult a világ sorja. Ma már a községi elemi iskolai tanítóknak fizetése ugyanannyi mint az iskolaszéki jegyzőnek. Várady azóta a budapesti polgári iskolai tanárképzőben egy vizsgát letett. A választás megsemmisítése folytán üresedésbe jött iskolaszéki jegyzői állásra az új állásokkal együtt hirdetik meg a pályázatot s a választásokat, ha addig a fizetésügy bonyodalmait megoldják, júniusban eszközlik. Ezuttal már bajosan fognak polgári képesítést kikötni a pályázatnál.

* **Parcelázások a hegyen.** A hegy építkezések ügye tudvalevőleg a szőlők parcelázásából keletkezett. Eddig ugyanis engedély nélkül lehetett a szőlőterületeket felosztani, de ezt ellenzi a város. Most már érkeznek be a

kérvények szőlőpa cellázás engedélyezése iránt, Rodrigucz Károlyné a Törkölymezőn levő 6 hold szőlőjét akarja 6 parcellára osztani s erre kéri a város engedélyét.

* **Kanyaró járvány Berettyó-Szentmártonban.** A kanyaró nagymértékben fellépett Berettyó-Szent-Márton községben. Valószínűleg a járvány az ev. ref. iskola növendékei között öntött ki, ahol mintegy ötven megbetegedést konstataált a körorvos. A hatóság intézkedett, hogy az iskolákat bezárják.

* **Egy jegyző ünneplése.** Lélekemelő ünnepélyben részesítette a székelyhidi járás tiszti és jegyzői kara a mult szombaton Kovásznay Marcel főszolgabíró elnöklete alatt megtartott tiszti értekezletében Tárossy Károly asszonyvásári jegyzőt, azon alkalomból, hogy 48 évi jegyzői szolgálata után nyugalomba lépett. Az elnök főszolgabíró indítványára küldötttség hívta meg az öreg urat az értekezletre, hol meleg óvációkban volt része. Fándly József székelyhidi főjegyző gyönyörű beszédet intézett hozzá, levezetve a jegyzői állás történetét ezen félszázados mult alatt. Üdvözölte Sárossy Károlyt, mint a nagyidők egy élő és testben, lélekben ép tanuját. Az üdvözlésre a veterán jegyző könnyekig meghatva mondott köszönetet az elnöknek, tisztikarnak és kartársainak a meleg óvációért; bocsánatot kért netán elkövetett hibáért és kérte a jelenvoltakat, hogy tartsák meg őt jó emléktükben. Ezek után elnök főszolgabíró vett bucsut saját és hivatali személyzete nevében pár meleg szóval az agg jegyzőtől. Délben a központi vendéglőben társas ebéd volt az ünnepelt tiszteletére, melyen a főszolgabírói hivatal egész személyzete és az összes kartársak jelen voltak. A főszolgabíró nagy tetszéssel fogadott beszédben kiterjeszkedve a jegyzői állás jelentőségére köszöntötte fel az ünnepeltet, ki meghatva mondott köszönetet. Számos pohárköszöntő hangzott el és a társaság kellemes emlékekkel csak a késő délutáni órákban oszlott szét.

* **Halálozások.** Mély részvétellel értesülünk a gyászesetről, amely az Ertsey, Cziffra, Petrovics és Morvay családokat sújtotta Ersey Dezső nyug. főszolgabírónak Mező-Keresztesen bekövetkezett haláláról. Az elhunyt különösen fiatalabb éveiben nagy tevékenységet fejtett ki hivatalos működésén kívül társadalmi téren is. Elnök igazgatója volt a mezőkeresztési takarékpénztárnak, főgondnoka az ottani ev. ref. egyháznak. Élete 64-ik évében hunyt el. Temetése ma, május 14-én délelőtt 10 órakor lesz Mezőkeresztesen. — Özv. *Krujovszky* Jánosné szül. Balint Franciska 64. éves korában elhunyt, Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe.

* **Feljelentés a kórház ellen.** A biharmegyei központi kórház ellen tegnap följelentést tett az alispánnál a nagyváradi kerületi betegsegélyező pénztár. A feljelentés szerint a kórház nem akarja felvenni a beteget, ha megtudja, hogy betegsegélyező pénztári tag, holott belügyminiszeri körrendelet értelmében a kórház minden jelentkező beteget köteles felvenni. Ugyane panasz keretében azt is felemlíti a nevezett pénztár, hogy a kórház a felgyógyult betegeket reggel szokta elbocsátani és az egész napi ellátásért követeli az ápolási díjat. A pénztár feljelentésével legközelebb fog foglalkozni a kórházi választmány.

* **Pocsolyák az úton.** Városliget-utca elhanyagolt állapotáról panasszkodnak ismét. A város huzza-halasztja a kérdés gyökeres orvosolását. Most a Pál-utcának a Városligeti vonaláról szól a panasz. Itt ugyanis megcsináltatta

a város a folyókát, de aki kimérte, annyit sem ért a nivellirozáshoz, mint egy kövező napszámos. A folyókának nincs esése s így nincs a víznek lefolyása. Természetesen hiába takarítják a folyókát, a víz mindég megáll. Ennek a rendezését kéri az ottani lakosok. Ezt a hibát a legtöbb újonnan kövezett utcában megtalálhatjuk.

* **Népgyűlés Tasádfőn.** Vasárnap délután tartottak népgyűlést a románok *Tasádfőn* a templom előtti téren. A népgyűlésen 3-400-an jelentek meg. A főszolgabírósról *Ertsey* Zsigmond magyarcsékei helyettes főszolgabíró volt jelen. A közbiztonság megvédésére 20 csendőr volt összpontosítva *Tasádfőn*. A népgyűlésen mint vezetők jelentek meg *Bika* Vazul, *Fodor* Stefán görög keleti lelkész *Laszku* Demeter, *Bugariu* Pantelin és *Babi* a Bihoreanna pénzügyi hivatalnok. A gyűlést *Fodor* Stefán nyitotta meg. Beszédet intézett a megjelentekhez az általános titkos választói jogról, melyet úgy kíván megvalósítani, hogy minden 24 évet betöltött polgár szavazati joggal birjon. *Fodor* után *Babi* a román nyelv elnyomatásáról szólott. *Laszku* Demeter a progresszív adórendszerrel és a szabadgyülekezési jogról beszélt. *Pantelin* tanító a felekezeti tanítók fizetésrendezéséről beszélt. A szónokok beszédükben tartózkodók voltak minden olyan kitételről, mely miatt a jelenlévő főszolgabíró fel függeszthette volna a gyűlést. Az összehívott népgyűlés délután 1 órakor véget ért.

* **Lemondott jegyző.** Mint értesülünk *Bige* Ernő hegyközpályi jegyző állásáról lemondott. A megüresedett jegyzői állás betöltésére legközelebb hirdet pályázatot a központi járás főszolgabírája.

* **Az érmihályfalvai kivándorlás.** Az érmihályfalvai járásban a kivándorlás mindinkább nagyobb tért kezd hódítani. A főszolgabírónak feltűnt a kivándorlási kedv, mely az egész járás területén dominál és megindította a nyomozást annak felderítésére, hogy mi okozza a kivándorlás növekedését. Hosszas vizsgálat után megállapította, hogy nem a szegénység, hanem a meggazdagodási vágy viszi új világba az embereket. A kivándorlást a hajózási vállalkozók mozdítják elő. Ugyanis a kivándorolt egyének utleveleit elszedve visszaküldik olyanoknak, kiknek szándékuk elhagyni tartózkodási helyeiket. Ez a visszaélés igen nagy könnyebbségére van a kivándorlóknak. A főszolgabíró ezzel szemben javasolja, hogy írjon fel a vármegye a kormányhoz, hogy a kivándorlási utlevelek a kivándoroltaktól elszedessenek és helyette egy tartózkodási igazolványt nyerjenek a kivándorlók. Ezenkívül a postán érkező gyanus küldemények hatóságilag bontassanak fel s ha azokban a kivándorlásra való, csábítác vagy valami törvényellenes dolog van ügy a küldője, mint a címzett ellen indítsák meg a vizsgálatot.

* **Véres verekedés Fugyivásárhelyen.** Vasárnap délután a nagy hőség elől menekülve több villamos vasuti alkalmazott Fugyivásárhelyre ment ki, hol egy italmérésben töltötték az időt. Eleinte csendesen idogáltak a vasuti alkalmazottak. Később több odaváló földműves is érkezett a korcsmába. A földművelők szintén idogáltak. A vasutasok már ekkor többet ittak a kelleténél s eddig meg nem állapított okok miatt összeszólalkoztak a földművesekkel. Pár perc alatt csatává lett átalakítva a korcsma helyisége. A vasutasokat minden oldalról megtámadták a

földművesek. Ekkor a verekedés tetőpontjára hágott. Késeket szedtek elő s azzal folytatták a verekedést. A véres verekedés valóságos dühöngőkké tette mindkét tábor. Vadállatok módjára rohantak egymásra az emberek, míg a csendőrség végre szét tudta őket választani. Már ekkor ketten feküdtek megszurva a földön. A sebesültek közül *Somossy* József 18 éves mézáros segédet a zsidó kórházba szállították, hol azonnal ápolás alá vették. A súlyosan sérült ember azonban a legnagyobb ápolás mellett s tegnap belehalt sebeibe. A borzalmas verekedés ügyében a központi főszolgabíró megindította a vizsgálatot.

* **Visszavitte a lopott cipőt.** Komikus lopást jelentettek be tegnap a rendőrségnél. *Grünwald* Ignác Gilányi-utcai cipésztől ezélt két héttel a szobájából ellopták a téli kabátját és négy pár új cipőt. *Grünwald* nem tudta, kire gyanakodjék s ezért nem is tett feljelentést. Tegnap beállított hozzá egy *György* András nevű napszámos, aki egy pár új cipőt kínál eladásra. *Grünwald* csak hűledezett, mikor a megvételre kínált cipőt körülnézte. A tőle elloptott egyik pár cipő volt. Kérdőre vonta a napszámost, honnan szerezte az új cipőt, mire *György* András azt mondta, hogy *Gitye* János rovott multu egyéntől szerezte. *Gitye* a rendőrség a hűvösre helyezte, hogy ne izadjon.

* **Panasz egy körjegyző ellen.** Az aradi 33. sz. hadkiegészítő parancsnokság tegnap feljelentést tett a feketebátori körjegyző ellen. A feljelentésre a következők szolgáltak alapul. *Boczko* János 33-ik hadkiegészítő parancsnokság kötelékébe tartózkodó katonának legutóbb *Halabás* János nevére kiállított behívót kézbesítettek. *Boczko* a meghívót átvette, azonban az előjárásnál tiltakozott a behívás ellen, mert a behívó nem az ő nevére volt kiállítva. A körjegyző azonban azzal az indokolással, hogy a község területén más 33-as ezredhez tartozó egyén nincs, *Boczko*ot kényszerítette a bevonulásra. *Boczko* tényleg be is vonult katonának, amikor is megállapítást nyert, hogy *Boczko* behívása törvénytelen, mely egyedül a körjegyző hanyagságán mulott. A parancsnokság kéri az alispánt, hogy a panaszolt ügyben indítsa meg a vizsgálatot.

* **Cirkusz jön.** Pár nap mulva nagy cirkusz érkezik Nagyváradra. *Villand* testvérek május 18-án kezdik meg az előadásokat. Kérvényt adtak be a városhoz, hogy az *Andrényipalotával* szemben jelöljön ki részére 1856 négyezedméter területet. Hogy hány napig lesz a társulat Nagyváradon, nem tudják, de napoként hajlandó a terület négyezedméterjeért 4 fillér helypénzt fizetni.

* **Ellopták az árvaház pénzét.** Elvetemült gaztetet jelentett fel tegnap *Klein* Lajos, a *Korona* kávéház tulajdonosa. A kávéházban elhelyezett öt darab városi árvaházi gyűjtőperselyt vasárnap éjjel feltörték s tartalmát elvitték. A nyomozás során a gyanu *Szelezsán* György és *Kozma* Péter hetesekre irányult és pedig nem alap nélkül, mert tettüket beismerték. Az elloptott pénzből még 7 kor. 2 fillért találtak náluk. A rendőrség vette a gazembereket pártfogásába addig, amíg átkiséri a két jó madarat a kir. ügyészséghez.

* **Izlénes választéku arany-, ezüst bérmeilési ajándék ékszerék és órák csakis olcsó árban kaphatók Szilágyi Géza és Társa ékszerésznél (Fő-utca) Rákóczi-ut Orsolya-zárda épületben. Sebő Imre könyvkereskedésével szembe.**

EGYESÜLETEK.

Az orvosok közgyűlése.

A biharmegyei orvos-gyógyszerész- és természetudományi-egylet május hó 15-én, délután 5 órakor, a városi székház kis tanácstermében rendes évi közgyűlést tartja. Tárgysorozat a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkár évi jelentése.
3. Pénztáros évi jelentése.
4. Könyvtáros évi jelentése.
5. Tisztujtás.
6. Esetleges indítványok.

Közgyűlés után társas vacsora a Pannóniában.

A 48-as népkör gyűlése. A nagyváradi 48-as népkör választmánya vasárnap délelőtt 11 órakor, dr. Stokker József elnök, elnöklése alatt igen látogatott gyűlést tartott. Ott voltak: Dr. Adorján Emil, Beczkay Lajos, Cser János, Czeglédy Jeremiás, Déry János, Diósy Ferenc, Hann Lajos, Fried Ferenc, Katona Mihály, Kelen Béla, Király Zsigmond, Kiss Dávid, Köblös Ferenc, Márkucz Sándor, Molnár János, Tátray Sándor, Vicsay István, Weisz Lajos, Wégner Mór, választmányi tagok. Müller Béla és Wégner Ödön Kör tagok. Elnök bemutatta a választmány üdvözlése után a hazafias Munkás Ifjúság Országos Egyesületének helyben az iparos ifjúság Egyesületében vasárnap d. u. fél 4 órakor Szikora Zoltán Budapesti Munkás Egyesület elnöklete mellett tartandó szervezkedő gyűlésére szóló meghívóját, melyet melegérdeklődéssel és rokonszenvvel fogadtak a választmány tagjai és többen megígérték a gyűlésen való részvételüket. Weisz Lajos pénztárnok terjesztte elő ezután pénztári jelentését.

A szokásos nyári mulatságot a kör az idén június hó 2-án tartja meg a Sport téren a Kossuth szobor javára.

A táncvigalom rendezésére dr. Adorján Emil és dr. Fenyő Sándor elnöklete alatt kiküldtek: Cser János, Diósy Ferenc, Katona Mihály, Kelen Béla, Király Zsigmond, Kiss Dávid, Máthé István, Pelley Sándor, Stettner István, Szilárdy Ernő, Tátray Sándor és Zboray Gyula vál. tagok.

A kör tagjaiul Katona Mihály ivén egyhangulag felvették: Kerekes Elek, Révész Sámuel és Hertelendy Géza. A Budapesten felállítandó Petőfi ház alapjához 10 koronával járult a választmány.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Rip-Rip, operett.
Szerda: Kurucfurfang, énekes vigjáték. Bognár János felléptével.
Csütörtökön: Szép Heléna, operett.
Pénteken: Szép Heléna, operett.
Szombaton: Milliárdos kisasszony, operett.
Vasárnap: A táncos regiment, ujdonság.

Tábori Frida megérkezett. A Szigligeti Színház új primadonnája, Tábori Frida a napokban megérkezett Nagyváradra. Az új primadonna, akinek első fellépte előreháthatólag valóságos színházi szenzáció lesz, még ezen a héten bemutatkozik egyik legjobb szerepében a Szigligeti Színház közönsége előtt.

Rip-Rip. Ma este újból a Rip-Rip került színre Szende Ferenczel a címszerepben. A pótsezon legsikerültebb reprizé volt a Rip-Rip előadása, amely bizonyára újból nagy sikert fog hozni a színház operett személyzetének. A közönségnek újból alkalma lesz

Planquette gyönyörű melódiájában és a mult-korhoz hasonló precíz, összevágó előadásában gyönyörködni.

Bognár János fellépte. A közönség közkívánatának engedve az igazgatóság fellépteti Bognár János színművészt egyik legjobb szerepében a *Kurucfurfang* ban. Maga a darab is teljesen alkalmas arra, hogy a közönség érdeklődését felkeltse, Bognár János vendégszereplése pedig bizonyára fokozni fogja a publikum érdeklődését.

A táncos regiment. Kadelburgnak, a Nap hőse szerzőjének egyik legszemélyesebb, legmulattatóbb darabja, a Táncos regiment kerül színre a hét végén a színházban. Színeseink a legnagyobb ambícióval fognak közreműködni az ujdonság sikerében.

Sajtóhibák. Vasárnapi kritikánkba több sajtóhiba csuszott bele. Lényegesebb az, hogy nem Bérczi, hanem *Beregi* játszotta János szerepét; az egyes felvonások méltatásából kimaradt egy egész sor s így a helyreállított helyes értelem az, hogy a második felvonás ellaposodik s csak a harmadik felvonás mutat ismét emelkedést.

TÁVIRATOK.

A szerb miniszterelnök Bécsben.

Bécs, május 13. Aerenthal külügyér tegnap délután fogadta Pasics szerb miniszterelnököt. Pasics környezetéből az hallatszik, hogy a szerb miniszterelnök rendkívül meg van elégedve fogadásának eredményével. Pasics még néhány napig marad Bécsben, s ezalatt megfognak állapítani a kereskedelmi szerződési tárgyalás újra való megkezdésének napját.

Az alkotmánybiztosítók.

Budapest, május 13. A képviselőházban ma érdeklődéssel várták gróf Andrassy miniszter előterjesztését az alkotmánybiztosítókról, azonban a belügyminiszter a mai ülésen egyáltalán nem jelent meg. A M—g szerint ennek oka az volt, hogy formai okokból az alkotmánybiztosítókról szóló javaslatok nem érkeztek még le a kabinetirodából, pedig azokat a király már előzetesen jóváhagyta.

Az ujszülött spanyol királyfi.

Madrid, május 13. Az asturiai herceget ma vezették be a királyi család anyakönyvébe. A hercegnek neve Alfonso Pio Christino Eduardo stb. Az ünnepélyes aktusnál a család képviselőiben Carlos infáns, a kormány, a szenátus és a kamara egy-egy képviselője, valamint a major dumos voltak jelen. A kamara elnöke közölte, hogy Eduárd király azon óhajának adott kifejezést, hogy az ujszülött trónörökösnek ő lehessen a keresztapja, az angol királyt azonban értesítették, hogy óhajának, sajnos, nem lehet eleget tenni, minthogy a pápa már korábban kifejezést adott azon óhajának, hogy az ujszülöttnek ő lehessen a keresztapja. A hétfőre tervezett keresztelés, mely a király kívánságára igen ünnepélyes lesz, bizonytalan időpontra elhalasztották.

Az osztrák választások.

Bécs, május 13. Holnap megkezdődnek egész Ausztriában az általános képviselőválasztások. A pártok a vasárnapot még arra használták fel, hogy a bizonytalanabb kerületekben hathatósabban operáljanak. Egy-két nap múltán már az eredmény is nyilvánosságra kerülhet. A legtöbb tartományban kötelező a képviselőválasztás és így előreláthatólag óriási tömegek fognak a szavazó urnák elé járulni.

NYILTTÉR.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavasz és nyári ujdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zsefr ingek. Elegáns divatmellények.

Egyedüli raktár a hírneves Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.

KÖZGAZDASÁG.

A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.

A nagyvárad takarékpénztár r. t. vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg az alaptőke felemelése tárgyában hirdetett közgyűlést a részvényesek élénk érdeklődése mellett. Az elnöki tisztet Hlatky Endre igazgató töltötte be, ki a jegyzőkönyv vezetésére dr. Baróthy Akos, dr. Fássy Lajos és Rádl Ödön részvényes urakat kérte fel.

Miután az elnök konstataálta, hogy 92 részvényes 195 részvényt letett és 40 részvényes 168 szavazattal jelen van, olvastatott az igazgatóság következő jelentése:

Hogy a helyes arány a kezelésünkre bízott idegen tőkék és saját tőkéjük között legyen, előző évi jelentéseinkben folyton hangsúlyoztuk az alaptőke felemelésének szükségét, a f. évi február hó 24-én tartott közgyűlésünkön a viszonyok minden irányban gondos mérlegelése után tett ide vonatkozó bejelentésünkhöz híven ezen javaslatunkat a következőkben terjesztjük a tisztelt részvényesek elé: Határozza el a t. közgyűlés 3000 db. egyenként 2000 k. né. új részvény kibocsátását, részvényenként 4000 K. befizetéssel. Ezen 4000 koronából 2000 K az alaptőke, 2000 K pedig a tartalék tőke gyarapítására fordítatik. Ezen javaslatunk elfogadása esetén az alaptőke 600000 koronáról 1200000 koronára, a tartaléktőke 610910 K 38 fillérről 1210910 K 38 fillérré emelkedik.

Az új részvényekre a régi részvényeseket részvényeik arányában elővételi jog illeti meg. Javasoljuk, hogy az új részvényesek kibocsátásának és a befizetések módosításának megállapításával a tisztelt közgyűlés az igazgatóságot bízta meg, mely a részleteket kellő időben a részvényesek tudomására hozza. Már most bejelentjük azonban, hogy az új részvények a jövedelemben 1908. január 1-től részesednek, ezen időig az eszközölt befizetések után a befizetés napjától számított és az igazgatóság által megállapítandó kamatmegtérités fogja illetni a részvényeseket. Az alaptőke felemeléssel kapcsolatosan szükséges az alapszabály ezzel összefüggő részének módosítása.

Az igazgatóságnak ezen javaslatát a közgyűlés dr. Hoványi Gyula hozzászólása után egyhangulag elfogadta Fényes Manó azon indítványával, hogy a befizetések után a visszatérítendő kamat 5 százalékában alapítatik meg. Vegül az alaptőke felemeléssel kapcsolatos alapszabály módosításokat határoztak el és a közgyűlés véget ért.

Gazdasági tudósító. A mezőkeresztési járás mezőgazdasági állapotáról a következőket írja levelezőnk:

Az őszi buza vetéseknek 40 percentje kiveszett, oly formán, hogy a bevetett területeket felkellett szántani és tavaszi vetéssel bevetni. A megmaradt buza vetés oly silány, hogy abból is alig lehet 3-4 hozamot várni.

A rét és legelő is nagyon silány, az áprilisi hideg időjárás és az erre bekövetkezett májusi nagy forróság azokat egészen tönkre tette, ha rövid időn belül nem lesz esőnk, sem szénánk, sem nyári legelők nem terem.

A tavaszi vetemények u. mint árpa, zab és tengeri, még eddig elég tűrhetőek, azonban ha a szárazság tovább tart ezek is elsatnyulnak.

Az állattenyésztés — tekintve az elért igen magas árakat — szépen fejlődik, járásunkban a szimenthali szarvasmarhát nagyon kezdik meghonosítani ami az eddigi jelekből következtetve szép jövedelmet biztosít a tenyésztőknek; a lótenyésztésnél is nagyon szépen haladnak, mert most már a legszebb és legnemesebb fajokat tenyésztik s igen szép eredményt tudnak produkálni.

A méhészettel még nagyon elvagyunk maradvá, ezen haszonhajtó foglalkozástól még mindig nagyon idegenkedik a nép; pedig egy kis jóakarattal és szorgalom mellett ez is megfelelőleg honorálná az avval foglalkozókat.

A burgonya termelés vidékünkön nagyon el van terjedve; de miután azt késő tavasszal vetik, annak a f. évi honomáról még nem lehet nyilatkozni, erre is nagyon kellene az eső.

Az évi termés az eddigi jelekből következtetve, nagyon silány lesz, a gazdálkodók ez évi zárszámadásaikat aligha fogják nyereséggel lezárni.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, május 13.

Buza április	13.15	13.35
Rozs április	13.50	13.30
Tengeri május 1907.	10.80	11.05
Repce aug.-ra	27.80	28.24
Zab apr.-ra	15.20	16.10

Értéktőzsde.

Budapest, május 13.

Osztrák hitelrészvény	678
Magyar hitelrészvény	796
Leszámitoló bank	508
Rimamurányi	525
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670
Közuti vasut	594

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 május 13-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	83.
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.
Magyar gyermekny sorsjegy-kölesön	200.
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	150.
Osztrák járadék ezüstben	99.50
Osztrák járadék papirban	100.
Osztrák korona járadék	117.
Osztrák járadék aranyban	99.
1860. oszt. államsorsjegyek	155.
Osztrák-magyar bankrészvény	17.65
Magyar hitelbank részvény	17.65
Városi villamosvasut	833.
Osztrák hitelbank intézeti részvény	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	688.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	19.08
Német birodalmi márka	117.58
London vista	24117
Páris vista a	95.47
20 márkás arany	37.40

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Írta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 37.

— Miről van szó? — kiáltá rekedten, nem mozdulva helyéről, — mit akarsz mondani, mit?

— Hihetetlenül nehéz feladása vagy ma, — nevetett a fiatal asszony és oda lépett férjéhez. — Ilyet csak nem lehet az egész szobán átkiáltani s minthogy a hegy nem jön a próféta-hoz — . . . Most mélyen elpirult; kezét férje vállára téve, halkán szólt: — O, Boris! még mindig nem találd ki . . . ugy örülsz!

— Natália! — kiáltá indulatosan Lensky, — csak nem akarod mondani — hogy . . . Lerázta magáról a kis kezét, lábával toppantott és egy dühös felkiáltással elhagyta a szobát.

Midőn tíz perccel később megjelent a kis ebédőben, hol villásreggelizni szoktak, Natália kompornája jelenté, hogy ne várjon urnőjére, mert az váratlanul rosszul lett. Lensky neje hálószobájába sietett. Natália a kereveten ült térdein összekulcsolt kezekkel. Nagy szemei az ürbe meredtek, úgy nézett ki mint egy hullá. Lensky melléje ült, térdeire vette és elhalmozta dédelgetéseivel.

— Igazad van, ha haragszol, igazad van, utálatos voltam! — kiáltá; de hiszen tudod, milyen medve a te férjed. Hisz épen mert oly végtelenül szeretlek, jön most, épen most oly kényelmetlenül a dolog. Oh, édes galambom, egyetlen szívem! — Rózsás tenyereit ajkaihoz nyomta és édesdeden simogatta arcát.

Egész lényének ezen indulatos melegségében, a fiatal asszony minden bánata elenyészett. Egyszerre zokogni kezdett, de már nem szomorúságból.

— Hát igazán azt hiszed, hogy nem örültem a do'ognak? — folytatta rábeszélőleg Boris. — De látod, épen most . . .

Aztán megmagyarázta neki a helyzetet.

Az a férfi a havannah barna felöltőben, ki az imént elment, Morinsky, a hírneves impressárió, kivel Lensky épen megegyezett egy, az Egyesült-Allamokban teendő hangversenykörútra nevére. Morinsky egész vagyont ajánlott neki. — Jól tudod mily nehezemre esik tőled megválnom, — végzé Lensky szavait, — magammal akartalak vinni, téged és a fiut, miután egy évig még nélkülözheti az iskolát. Azt hittem, most van legjobb id-je — ostoba egy dolog — szörnyen ostoba dolog!

Natália igen csendesesen hallgatta; most fejét felemelve, mondá:

— És most természetesen le kell mondani amerikai tervedről.

— Az lehetetlen, — felelé arcát elfordítva tőle, — azonban igyekezni fogok, — vagyis mindenesetre elodázom elutazásomat mindaddig, míg a nagy eseményen tustünk.

— És aztán . . . Natália lesiklott térdeiről és nyugtalanul járt fel s alá a szobában. — Es aztán . . . ismetlé, míg kicsi lába hegyével szinte parancsolólag kopogtatott a padlón.

— Aztán — viszonzá férje lassan, — aztán vagy rá kellene szólni magadat, hogy a gyermekeket itthagya, elkisérj — vagy egyedül kellene utaznom.

— Meddig maradnál el? — kérde a fiatal asszony nehezen szedve a lélekzetet.

— Nyolc — tíz hónapig.

— Ugy — tíz hónapik! — felelé lassan; és te el akarsz válni tőlem — önakaratedből, minden parancsoló ok és szükség nélkül — teljes tíz hónapra?

Arca hamuszínüvé vált, a szavak keményen, metszőn hagyták el ajkait.

Nem szabad ily kétségbeesett színben nézned a helyzetet, — Viszonzá Lensky bizonyos zavarral, mely nem kerülte el Natália figyelmét. — Tíz hónap hamar elmulik.

Egy hang, mely félig nevetés, félig ijedt sikoltás volt, tört elő Natália ajkairól; mindkét kézzel, kétségbeesett mozdulattal hátrasimítá haját halántékairól. Szemei egyszerre természetellenesen nagyokká váltak és szokatlanul láttak. Már nem csupán egy okos asszony szeméi valának.

— Tíz hónap! — suttogá színtelen hangon, mint a ki nehéz álomból beszél, — tíz hónap! — hát nem emlékszel már, hogy azelőtt ne akartál nélkülözni, még ha csak napokról, hetekről volt szó is — és most tíz hónapig! Hisz ez nem csupán ideiglenes dolog már — ez valóságos elválás — mindennek a vége! Oh, ne nézz rám így — nem bolondultam meg, jól tudom mit beszélek — egészen jól tudom. Vissza fogsz jönni — bizonyosan vissza fogsz jönni, ha valami gonosz betegség utközben el nem pusztít; de hogyan fogsz visszatérni — mint idegen fogsz saját tűzhelyedhez visszatérni — s azon órától fogva idegen fogsz maradni ott honodban; mások lesznek szokásaid, mások igényeid — családi élet gyöngéd korlátozása úgy fogja nyomni, mind a rád erőszakolt fogság! A jó, a fennkölt, a nemes benned még mindig meglesz, mert halhatatlan, mint minden a mi isteni, de be lesz szennyezve és én nem is leszek képes átgázolni mindazon, mi köztem és szived közt feltornyosultan utamat fogják álltati

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj üzlet! Uj üzlet!

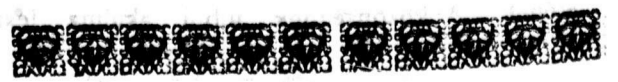
Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlitott fa butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Meghívás.

A „Biharmegyei Kereskedelmi-
Ipar- és terményhitelbank“

1907. évi május 16-án, dél-
után 3 órakor Nagyváradon, saját
üzleti helyiségében (N-Teleki-u. 3.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. c. részvénye-
sek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság indítványa:
  - a) 750 darab új részvény kibocsátása és ennek megfelelőleg a részvénytőke felemelése iránt.
  - b) a kétes követelések tartalékalapjának megszüntetése és felhasználása az alap-tőke és rendes tartalékalap szaporítására.
2. Az alapszabályok módosítása.

Nagyvárad, 1907. évi április hó 24-én.

Az igazgatóság.

Azok a tisztelt részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy hónappal a nevükre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A közgyűlés napirendjének első pontjára is kiterjedő új alapszabály tervezet folyó évi május hó 10-től kezdve az intézet helyiségében megtekinthető, sőt a részvényesek kívánataira nyomtatott példányban is megküldetük.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

— — — divat üzlete — — —

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ivlámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

—*— *villamosvilágítási* —*—

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávat szőnpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

— raktára. —

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Magyar Általános Hitelbank.

Teljesen befizetett részvénytőke . . . . . 60,000.000 korona.

Tartalék alap . . . . . 33,000.000 »

A Magyar Általános Hitelbank Nagyváradi Fiókjá (Bémer-tér, Bazárépület I. em.) foglalkozik a bankszakma *összes* ágaival. A *négyszázalékos Magyar Koronajárulék* június 1-i szelvényeit már *j. hó 20-tól kezdve* jutalékmentesen váltja be.

Betéteket tőkekamatmentesen *4 százalékkal* kamatoztat.

Hitleveleket ad az összes külföldi piacokra, fürdőhelyekre.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hírnévnek örvendő **CSORDÁS TESTVÉREK fűszer és csemege üzletét átvettük**, azt korszerűen, a legjobb új árukkal berendezve

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, **raktáron tartunk**

== NAPONTA FRISS TEA-VAJAT ==

Az általános fűszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kívül, még mindennemű csemege-árukat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borok pezsgők, likőrök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésű ásványvizet.

Vetemény magvakat, mindennemű gazdasági cikkeket.

A n. érdemű közönség szives támogatását kréjük, biztosítva t. vevőinket, szolid árak mellett, becsületes és figyelmes kiszolgálásról. **Telefon 249.**

Papi ruhák.

Mint néhai Lobočka István hirneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főfőtisztelendő papság becses figyelmét Kisfűrdő-u. 17. sz. alatti saját házámban megnyitott szabó üzletre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak **szintartó, erős, jó szövethől** való elkészítését **jutányos** árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak **szakszerű** előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez **elég egy minta reverenda** beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.
Nagyvárad, Fűrdő utca 17. szám.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT60.

Sorsjegyeink Nagyváradon kaphatók: Grósz Ignácz, ált. takarékpénzt. pénztárnoknál.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.